

Příloha č. 2 ke ZPRÁVĚ O DRUHÉM KOLE PROCESU NÁRODNÍHO HODNOCENÍ RIZIK PRANÍ PENĚZ A FINANCOVÁNÍ TERORISMU

Zranitelnost právních forem právnických osob, svěřenského fondu: výstup z analýzy ML/TF hrozeb

Tato kapitola je výstupem z analýzy ML/TF hrozeb a její hodnocení vychází z analýzy reálného typického výskytu jednotlivých skupin právnických osob (a právních uspořádání) v hodnocených ML/TF hrozbách. Cílem je tedy určit skutečnou míru zranitelnosti a zneužití zkoumaných právních entit.

U všech analyzovaných typologií ML/TF bylo sledováno zaprvé, zda v nich vůbec právnické osoby nebo svěřenský fond figurují, zadruhé o jaké právní formy právnických osob se jedná, případně zda je využit svěřenský fond. Zatřetí byla u každé typologie hodnocena četnost a závažnost dané trestné činnosti. Kritérium četnosti a závažnosti bylo promítnuto do kvantifikovaného vyjádření rizikivosti jednotlivých právních forem a svěřenského fondu.

Vedle provedeného faktického zkoumání byl též vypracován dokument *„Základní rozbor typologie právních forem právnických osob a svěřenského fondu se zaměřením na jejich obecnou míru rizikivosti z hlediska zneužití při praní peněz a financování terorismu“* (dále jen „Rozbor“), který je přílohou této zprávy. Rozbor zevrubně popisuje, analyzuje a hodnotí institut právnické osoby, všechny právní formy právnických osob soukromého práva a svěřenský fond z hlediska možného rizika zneužití. Hodnocení rizikivosti zneužití těchto subjektů je založeno na teoretickém přístupu, na obecných a porovnatelných kritériích, a nevychází tedy ze zkušeností s reálným zneužitím daných právních forem. Oproti následujícímu hodnocení zranitelnosti, které vychází z typického výskytu v praxi, Rozbor posuzuje potenciální zranitelnost jednotlivých právních forem právnických osob a svěřenského fondu, která vychází z jejich odlišných charakteristik, obtížnosti vytvoření, typických oblastí činnosti, způsobu a rozsahu evidence údajů a také z kritéria mechanismů jejich kontroly a transparentnosti.

Vzhledem k rozdílným zdrojům, postupům a cílům této kapitoly se její závěry v některých ohledech ve srovnání s pojetím Rozboru liší. Jedná se tedy o dva samostatně stojící dokumenty. Nepředpokládáme, že by mělo docházet k rizikové kategorizaci právnických osob výhradně na základě jejich právní formy. K rizikové kategorizaci přistupují vždy další rizikové faktory tak, jak je uvádíme v kapitole 2 (Hrozby) v rámci analýzy hrozeb a dále v kapitolách dedikovaných jednotlivým typům povinných osob.

Hodnocení zranitelnosti

Hodnocení zranitelnosti jednotlivých právních forem a právních uspořádání nelze dost dobře rozumět bez předchozí znalosti jednotlivých typologií ML/TF hrozeb. Zneužívání konkrétních právních forem či uskupení má většinou úzkou vazbu na danou typologii, přičemž významnou roli zde hraje povaha pachatelů a atraktivita zneužívané právnické osoby s ohledem na její rysy popsané v Rozboru.

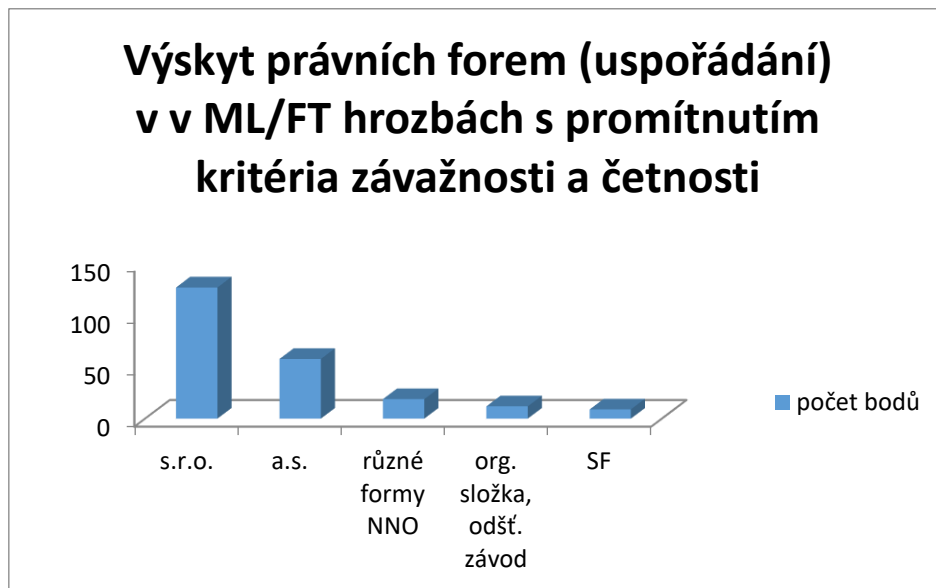
Je důležité rozlišovat situace, kdy je obchodní korporace s danou právní formou zneužita nejen pro ML/TF, ale jakožto předmět páchané hlavní trestné činnosti. Příkladem může být sofistikaovaná trestná činnost související s insolvenčním řízením a navazujícím praním, kdy dlouhodobě existující

obchodní korporace s historií je zneužita pro účely hlavní trestné činnosti. Oproti tomu existují situace, kdy právnická osoba představuje rychlý a jednorázový nástroj k páčání trestné činnosti. Typickým příkladem mohou být karuselové podvody a na ně navazující praní, kde se zejména na pozici *missing trader* nebo-li chybějícího obchodníka, střídá řada společností s ručením omezeným. Jedná se o nově založené společnosti nebo spící společnosti bez předchozí historie, jejichž životnost a aktivita je v řádech měsíců a je vázaná pouze na spáchání této daňové trestné činnosti. Důležitý faktor v atraktivitě tohoto nástroje představuje snadnost a finanční dostupnost založení dané právní formy. V jiných případech může *momentum* atraktivity splňovat svěřenský fond, který nemá právní subjektivitu, a klíč k jeho zranitelnosti může spočívat v neprůhledné majetkové struktuře a ochraně vyčleněného/odkloněného majetku.

Z hlediska typického výskytu v hodnocených ML/TF hrozbách lze za nejzranitelnější považovat následující subjekty a instituty:

1. společnost s ručením omezeným
2. akciová společnost
3. nestátní neziskové organizace (a z nich nejčastěji spolky)¹
4. pobočky zahraniční právnické osoby
5. svěřenský fond

Výrazně nejzranitelnější je přitom společnost s ručením omezeným.

Legenda: Pro účely tohoto kvantifikovaného vyjádření bylo ze všech čtyřiceti ML/TF typologií analyzovaných v kapitole ke hrozbám vybráno dvacet jedna typologií, v nichž nějakým způsobem

¹ Do rozmanité skupiny nestátních neziskových organizací lze řadit: spolek (dříve občanské sdružení), resp. pobočný spolek, obecně prospěšná společnost, ústav, církevní právnické osoby, nadace a nadační fond.

figurují PO (včetně poboček zahraničních PO) nebo SF. U každé typologie byla hodnocena její četnost i závažnost, a obě tato hlediska byla vyjádřena stupni 1 až 3 (vysoká četnost/závažnost stupeň tři, nízká četnost/závažnost stupeň jedna). Jednotlivé součiny (četnost x závažnost) z každé typologie s daným výskytem byly sečteny pro každou PO a SF.